

Τα όνειρα και οι αιρετικοί

Ορθοδοξία / Αιρέσεις

Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Γεωργόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Διαβάζοντας σε διάφορα αιρετικά έντυπα τον τρόπο, δυστυχώς, που κάποιοι συνάνθρωποί μας εγκατέλειψαν την Εκκλησία του Χριστού για να ενταχθούν σε μια αιρετική κίνηση, πολλές φορές διαπιστώνουμε, εκτός από την απουσία γνώσης της Ορθόδοξης πίστης, να γίνεται λόγος και για ένα άλλο φαινόμενο. Για τα όνειρα.

Στα πλαίσια της διαδικασίας ένταξής τους στον αιρετικό χώρο, συχνά κάνουν λόγο για μια ξεχωριστή εμπειρία που είχαν - όπως τη φανέρωση του Χριστού στο όνειρό τους, την περιγραφή ειδυλλιακών πνευματικών καταστάσεων και άλλοτε την αποκάλυψη γεγονότων, που προκαλούν φόβο και αγωνία σε όνειρα που είδαν στον ύπνο τους. Τα όνειρα αυτά όλοι τους τα θεώρησαν ως εμπειρική απόδειξη της θείας παρουσίας, ως επιβράβευση και ενίσχυση στον νέο τρόπο ζωής τους, στον αιρετικό δηλαδή χώρο, σε συνδυασμό με τη μόνιμη ψευδαίσθηση ότι εκεί γνώρισαν τον Χριστό αληθινά.

Δεν θα σταθούμε στην επιστημονική ερμηνεία των ονείρων. Θα σταθούμε σ' ένα

άλλο βασικό και θεμελιώδη παράγοντα. Στο ότι στις αιρετικές κινήσεις δεν υπάρχει η δυνατότητα, που να μπορεί κάποιος να διακρίνει τις νόθες εμπειρίες από τις γνήσιες και τούτο γιατί η αίρεση δεν έχει υγιή πνευματικά κριτήρια.

Ακατήχητοι, δυστυχώς, προηγουμένως, άγευστοι πείρας και αγώνα πνευματικής ζωής, χωρίς έμπειρο πνευματικό οδηγό, οι πρώην Ορθόδοξοι δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν, ότι αυτό το οποίο περιγράφουν ως μοναδική εμπειρία, την οποία ο Κύριος, υποτίθεται τους έδειξε διά μέσου των ονείρων, είναι κάτι το πνευματικά επικίνδυνο.

Που έγκειται αυτός ο κίνδυνος; Στο ότι σύμφωνα με την Αγία Γραφή (Β' Κορ. 11, 14) και σύμφωνα με την εμπειρία και την πείρα των Αγίων Νηπτικών Πατέρων της Εκκλησίας μας των διαχρονικώς αναντικατάστατων απλανών οδηγών μας, τα όνειρα είναι χώρος δράσης μεταμφιεζόμενης δαιμονικής παρουσίας.

Το να μη πλανηθεί δηλαδή ο άνθρωπος μέσω των ονείρων, το επισημαίνει η Αγία Γραφή ήδη από την Παλαιά Διαθήκη. Διαβάζουμε στη Σοφία Σειράχ: «Τα όνειρα δίνουν φτερά στους ανόητους. (...) Από το ακάθαρτο τι μπορεί να καθαριστεί; Και από το ψέμα να αληθέψει; (...) Πολλούς τα όνειρα τους παραπλάνησαν κι όσοι ελπίσανε σ' αυτά διαψεύστηκαν» (Σοφ. Σειράχ 34,1-7).

Γι' αυτό το λόγο οι ιεροί Πατέρες, γνωρίζοντας τον κίνδυνο της πλάνης, όχι μόνο συνιστούν να μη δίνουμε προσοχή στα όνειρα, αλλά θεωρούν και ως άξιο επαίνου τον Χριστιανό που θα αρνηθεί να αποδεχθεί τυχόν όνειρο με θεική προέλευση. Η

άρνησή του να το εμπιστευθεί, δείχνει άνθρωπο πνευματικά ώριμο που είχε την προσοχή να μη πλανηθεί.

Την αγιοπατερική Ορθόδοξη διδασκαλία τη συνοψίζει άριστα, επικαλούμενος μάλιστα την εμπειρία των πνευματικώς πεπειραμένων (ως παρά των εν πείρα γεγονότων ηκούσαμεν) ο Άγιος Διάδοχος Φωτικής. Αναφέρει στο 38ο κεφάλαιο των Εκατό Γνωστικών Κεφαλαίων του: «Όμως δύναται να θεωρηθή μεγάλη αρετή το να μη δίδη σημασία κανείς στα όνειρα.

Διότι τα όνειρα δεν είναι τίποτε άλλο, τουλάχιστον τα περισσότερα, από είδωλα των λογισμών που περιφέρονται εδώ κι εκεί ή όπως είπα, φαντασίες, διά των οποίων εμπαίζουν τους ανθρώπους οι δαίμονες. Επομένως εάν δεν αποδεχθώμεν κάποτε κάποιο όραμα που θα σταλή σ' εμάς από την αγαθότητα του Θεού, δεν θα οργισθή εναντίον μας, διότι το αρνηθήκαμε, ο πολυπόθητος Κύριος Ιησούς. Διότι γνωρίζει ότι αυτό το κάμνομεν από φόβον μήπως μας απατήσουν οι δαίμονες» (Μετάφραση π. Θεοκλήτου Διονυσιάτου – εκδ. Ορθόδοξος Κυψέλη).

Όλα τα όνειρα έχουν πειρασμική προέλευση; Η Αγία Γραφή και οι Πατέρες απαντούν όχι. Υπάρχουν και όνειρα που προέρχονται από τον Θεό. Τέτοια όνειρα π.χ. είναι το όνειρο του Ιωσήφ του Μνήστορος (Ματθ. 1, 20), το όνειρο των Μάγων (Ματθ. 2, 12) και το όνειρο της γυναίκας του Πιλάτου (Ματθ. 27, 19). Αυτές τις περιπτώσεις επικαλούνται διάφοροι αιρετικοί στις συζητήσεις μαζί τους για να δικαιολογήσουν την εμπιστοσύνη που δείχνουν στα όνειρα, θεωρώντας εκ των προτέρων, ότι όλα έχουν θεική προέλευση.

Για τα όνειρα που έχουν θεική προέλευση κάνουν λόγο και οι Άγιοι Πατέρες, οι οποίοι ταυτοχρόνως περιγράφουν και μερικά βασικά γνωρίσματά τους, που στα πλαίσια του πνευματικού αγώνα αποτελούν και κριτήρια αξιολόγησης και προέλευσής τους (βλ. π.χ. Αγ. Διαδόχου Φωτικής, Κεφ. 36- 37). Μπορούν, δηλαδή, έτσι ορθώς να αξιολογήσουν αν είναι γνήσια ή νόθα αυτή η εμπειρία και κατ' επέκταση η προέλευση αυτών των ονείρων.

Αυτός όμως ο πνευματικός πλούτος, τα πνευματικά κριτήρια της Νηπτικής αγιοπατερικής παραδόσεως, είναι ανύπαρκτος στον χώρο της αίρεσης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ζούν μια πλάνη σε σχέση με τα όνειρα, αλλά και να προσπαθούν να την επιβεβαιώσουν επικαλούμενοι την Αγία Γραφή!

Και στην ένσταση, πως μπορεί κάποιο όνειρο να έχει δαιμονική προέλευση, όταν ωρισμένες φορές επιβεβαιώνεται, μας απαντά με την χαρακτηριστική του ακρίβεια ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός. Κατά τον ιερό Πατέρα, οι δαίμονες προλέγουν άλλοτε βλέποντες αυτά που γίνονται από μακριά και άλλοτε

στοχαζόμενοι. Γι' αυτό πολλές φορές λένε ψέμματα ενώ κάποιες φορές με τον τρόπο αυτό αληθεύουν. Και ως εκ τούτου ποτέ δεν θα πρέπει να τους δίνουμε σημασία (Έκδοσις Ακριβής, 2, 4). Αν τυχόν ο άνθρωπος δείξει εμπιστοσύνη επειδή συνέβη κάτι το οποίο επαληθεύτηκε, απλώς, ο αντίδικος έχει καταφέρει να αποσπάσει την εμπιστοσύνη του ανθρώπου και ως εκ τούτου να είναι πιο εύκολα χειραγωγήσιμος στην πλάνη.

Να λοιπόν, γιατί ποτέ οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί σύμφωνα με την παρακαταθήκη των Αγίων Πατέρων, ούτε πιστεύουν, ούτε εμπιστεύονται τα όνειρα. Προέχει η εν Χριστώ ελευθερία και όχι η εμπιστοσύνη του αθεράπευτου από τα πάθη ανθρώπου στη μεταπτωτική λειτουργία της φαντασίας.

<https://bit.ly/3sveIDR>